

[Pravda]

Ladislav Hejránek

This is a part of the original document:

[1998](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1998](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 9. 12. 1998
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 9. 12. 1998

[Pravda]

Pravdu nelze „tradovat“, tj. předávat (= dávat dál, např. další generaci), protože nikdo pravdu „nemá“ v držení, ve vlastnictví. Tak je tomu zejména proto, že pravda není jsoucí, není jsoucnem, je přicházející nepředmětnou skutečností, výzvou, abychom se k ní přihlásili, tak jako se ona přihlašuje k nám. A právě protože pravda přichází, a to z budoucnosti, nemůže být tradována. Tradovat lze jen to, co už pominulo, ale co stojí za to, abychom to uchovali. Pravdu nelze uchovat, nýbrž je třeba ji vždy znovu očekávat, pravdy je třeba se nadít, k jejím službám být vždy připraven, „zapřít sebe sama“ a ji věrně následovat. A protože pravda míří k nám, mezi lidi, do světa, znamená toto následování nikoliv odvrát od světa, nýbrž naopak cestu doprostřed světa, mezi lidi, k druhým lidem. Odstup od „světa“, od „lidí“, ba dokonce od sebe sama je ovšem nezbytný, protože všechno jsoucí zaclání, stává se překážkou naslouchání a porozumění pravdě, pokud se samo prosazuje resp. pokud nechce samo sebe zproblematizovat a tak se postavit do světla pravdy. Nicméně pravda neodvádí naši pozornost ani naše aktivity někam jinam, nýbrž vede nás právě k pohledu na nás samé a na skutečný svět, v němž žijeme. V tom smyslu pravda, která přichází, přichází vskutku „do svého vlastního“. Tradice je ovšem nezbytná, ale vždy znovu se musí stavět (resp. musí být stavěna) do světla pravdy. Žádná tradice se nesmí sama považovat za kritérium pravdy, ale vždy znovu musí být přezkoumávána ve světle pravdy jakožto posledního kritéria všeho jsoucího (tedy také tradovaného). To platí např. o našich formulích, jimiž se naši předchůdci nebo někdy i my sami pokoušeli a pokoušíme zachytit něco, co jsme poznali jako pravdu. Nikdy se takové formule nesmějí stát pouhou rutinou, samozřejmostí, už dokonce ne vynucující si náš bezpodmínečný souhlas a nekritickou poslušnost. Ve starých formulích musíme zaslechnout hlas skutečné, živé pravdy, která nás oslovuje hic et nunc. Proto nejde nikdy jen o „věrný“ výklad těchto formulí, nýbrž musí jít o výklad kritický. Nemáme-li lepších formulí, je lépe podržet staré, ale vždycky s připomínkami jejich předposlednosti a tedy omezenosti – zejména pak omezenosti konkrétní, kterou můžeme ukazovat a prokazovat. Vždycky musíme být otevřeni pro formule nové, i když s tím vědomím, že ani ty nejsou definitivní. (To je ostatně smyslem známé reformační zásady „semper reformanda“.)

(Praha, 981209-1.)